

Colloquium Marulianum XXXIII

Split, 20–22. travnja 2023.

Split je i ove godine bio sjajan domaćin trideset trećim Marulićevim danima. Književni krug Split, Društvo prijatelja kulturne baštine Split, Odsjek za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu organizirali su bogat znanstveni program u Marulićevu rodnom gradu. Pored trinaest izlagača, koji su u četiri sekcije pružili uvid u svoja istraživanja, ovogodišnji su domaćini priredili dvanaestu kroatističku i četrnaestu latinističku tekstološku radionicu za studente iz Rijeke, Splita, Zadra i Zagreba. Na svečanom otvorenju upriličili su i predstavljanje knjige *Studije o Marulićevoj Juditi* Ružice Pšihistal, značajan doprinos nacionalnoj znanosti o književnosti. Uz autoricu, o knjizi su govorili Divna Mrdeža Antonina i Ivan Bošković i istaknuli da su *Studije o Marulićevoj Juditi* detaljna filološka analiza djela i plod autoričina dugogodišnjeg rada. Zahvaljujući ovoj knjizi, dobivamo novi uvid u Marulićevu *Juditu*, prvi klasik hrvatske književnosti. Uvodni je dan Marulićevih dana zaključen polaganjem lovor-vijenca na spomenik oca hrvatske književnosti i svetom misom u crkvi sv. Frane.

Prvu je sekciju otvorila Silvia Fiaschi, profesorica na Sveučilištu u Macerati, sa svojim *Grčko-latinskim leksikonom pripisanim liječniku Dominiku Dubrovčaninu*. U izlaganju je iznijela nove spoznaje o firentinskome rukopisu u kojem je sačuvan *Lexicon Graecum et Latinum nominum partium corporis humani*, koji se pripisuje liječniku Dominiku (Dominicus de Ragusa). Neven Jovanović, sa Sveučilišta u Zagrebu, održao je izlaganje na temu *Marinus Becichemus i dubrovački rukopisi Heroida*. U filološkoj raspravi *Ovidianae annotationes Becichemus* na nekoliko mjesta bilježi *lectiones variantes* Ovidijevih *Heroida* koje donose „drevni” rukopisi u vlasništvu pjesnika Ivana Gučetića, pjesnika Ilije Crijevića i Menčetića. Péter Kasza svojim je izlaganjem na temu *Humanist i mračne legende mađarske povijesti: Antun Vrančić kao korisnik rukopisa De perditione regni Hungarorum* zaključio prvu sekciju. Profesor sa Sveučilišta u Segedinu dokazao je da je Antun Vrančić čitao Srijemčevo djelo i da je neke njegove podatke pretočio u vlastite spise.

Nakon kratke pauze otvaranje druge sekcije pripalo je profesoru sa Sveučilišta u Rijeci Ivanu Lupiću koji je u izlaganju *Marko Marulić i Marko Dumanić* pokazao da Dumanićevo djelo *Synopsis virorum illustrium Spalatensium* i drugi rukopisni svjedoci mogu reći nešto više i o Dumanićevu životu i o načinu kojim je nastojao sačuvati uspomenu na Marka Marulića. *Has omnes difficultates... amor pervicit: izazovi i uspjesi prvog engleskog prijevoda Davidijade* naslov je izlaganja Edwarda Mulhollanda s Benediktinskog koledža u Atchisonu (Kansas, SAD). Publici je objasnio s kojim se

poteškoćama susreo već na samome početku svojega rada na prijevodu, a spomenuo je i s kojim se problemima borio i Marulić. Sekciju je zaokružio predstavnik domaćina Književnog kruga Split – *Marulianum*, Branko Jozić, s izlaganjem *Marulić poslije 500 godina* u kojemu je govorio o obilježjima i svjetonazoru renesansnog čovjeka i usporedio djela *De contemptu mundi* Erazma Roterdamskog i *De institutione bene vivendi* Marka Marulića, koja donose opća mjesta kršćanske duhovnosti.

Treća je sekcija započela u jutarnjim subotnjim satima izlaganjem profesorice sa Sveučilišta u Rijeci Saše Potočnjak pod nazivom *Picićeva pjesmarica ili Picićev zbornik?*. Posrijedi je rukopisni kodeks sastavljen na Rabu, koji je ispisao svećenik Matija Picić. Uz proučavanje rukopisa, Potočnjak je razmotrila primjerenost naziva zbirke, kao i poetičku strukturu te vrste i broj pjesama. Tomislav Bogdan, profesor zagrebačkog Filozofskog fakulteta, nastojao je odgovoriti na pitanje *Kako zapravo izgledaju pjesme Dinka Ranjine?* i time objasnio inovacije u njegovu pjesništvu, od upotrebe novih pjesničkih oblika do postupaka grafičkog oblikovanja pjesama. Borna Treska, doktorand na Scuola Normale Superiore u Pisi, u izlaganju *Književna višejezičnost i hrvatsko renesansno pjesništvo na talijanskom jeziku* prikazao je dubrovačko renesansno pjesništvo na talijanskom jeziku, naglašavajući važnost višejezičnosti hrvatskog ranonovovjekovlja. Treću je sekciju završio Petr Stehlík, profesor na Filozofskom fakultetu Masarykova Sveučilišta u Brnu, izlaganjem *Kretska i dalmatinsko-dubrovačka književna renesansa: sličnosti i razlike*, u kojem je uspoređujući kretsku i dalmatinsko-dubrovačku renesansnu književnost istaknuo oblike prijenosa talijanskog utjecaja.

Posljednju sekciju otvorio je Vladimir Rezar sa Sveučilišta u Zagrebu izlaganjem *Herba quam Cervus sagitta fixus edit ili kako ljubavnu ranu liječi Aloysius Cervinus Ragusinus* kojim iznosi na vidjelo četiri dosad nepoznate latinske pjesme Ludovika Crijevića Tuberona, poznatijeg u književnosti po historiografskoj prozi, te je prikazao utjecaje antičke književnosti na Tuberonove stihove. Gorana Stepanić, profesorica na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, izlagala je na temu *Knjižna ostavština obitelji Gundulić: Transfer kulturnih dobara od Frana Franova (1539-1589) do Frana Marinova (1666-1687)*, prikazujući ostavštinu od 34 poznata sveska obitelji Gundulić među kojima je i vlasnik Marin Gundulić, osnivač isusovačkog kolegija u Dubrovniku. Znanstveni je dio svojim izlaganjem pod nazivom *Žanrovsko-metrička analiza latinskih pjesama Frana Gundulića* završila profesorica na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu Tamara Tvrtković, zadržavši se u obitelji Gundulić i objašnjavajući karakteristike rukopisne zbirke *Francisci Gondolae carminum et Junii Antonii Restii orationum liber*.

Dok su se sekcije izlaganja održavale u jutarnjim satima, popodneva su bila rezervirana za tekstološke radionice sa studentima. Tako su u prostorijama Književnog kruga Split – *Marulianum* Ivan Lupić i Saša Potočnjak vodili dvanaestu kroatističku tekstološku radionicu *Rukopisni zbornici i renesansno pjesništvo* u kojoj su studentice i studenti iz Zagreba, Rijeke, Zadra i Splita imali priliku upoznati raznolike zbornike

renesansnog pjesništva kombinirajući praktična znanja s pitanjima književne interpretacije i povijesti. Istovremeno su Leon Cvitić i Marta Kontić održali četrnaestu latinsku tekstološku radionicu *Izgubljeni u prijepisu: neobrađeni rukopis Marulićeva djela In epigrammata priscorum commentarius*. Studentice i studenti iz Zagreba i Zadra tijekom latinističke radionice stekli su iskustvo rada na rukopisnom, izvornom humanističkom tekstu uočavajući potencijalne probleme koji se pritom javljaju.

Završna je riječ znanstvenoga skupa *Colloquium Marulianum XXXIII* bila rezervirana za zahvalu izlagačima, profesoricama i profesorima koji su u Split došli s različitih europskih, pa čak i američkih sveučilišta, i svima prisutnima, među kojima su bili i studenti Odsjeka za klasičnu filologiju i Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te studenti Odjela za klasičnu filologiju i Odjela za kroatistiku Sveučilišta u Zadru. Ovaj je skup zahvaljujući novim znanstvenim istraživanjima proširio sliku hrvatskog latinizma, a studentima je bio odlična prilika za upoznavanje znanstvene strane filoloških istraživanja i pružio dublji uvid u hrvatski humanizam. Tako je rodni Split Marka Marulića i ove, kao i svih dosadašnjih godina, pokazao kako otac hrvatske književnosti i jedan od najznačajnijih hrvatskih latinista i dalje živi u djelima svojih nasljednika, ali i istraživanjima suvremenih klasičnih filologa i kroatista.

Grgur Gržetić, Ružarijo Lukas, Katarina Radić i Matea Tunjić